

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3842

Vragen van het lid **Wassenberg** (PvdD) aan de Ministers van Justitie en Veiligheid en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *de verschillen in handhaving bij boerenprotesten en klimaatdemonstraties* (ingezonden 24 juni 2022).

Antwoord van Minister **Yeşilgöz-Zegerius** (Justitie en Veiligheid), mede namens Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 2 september 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 3557.

Vraag 1

Erkent u dat bij de demonstraties van boeren en klimaatactivisten op 22 juni jl. verschillen waren in de manier waarop de politie ingreep?^{1, 2}

Antwoord 1

Ja. Daarbij merk ik wel op dat ook de omstandigheden waarin deze twee demonstraties hebben plaatsgevonden niet dezelfde zijn.

Vraag 2

Erkent u dat dit niet de eerste keer is dat verschillend wordt gehandhaafd bij boeren- en klimaatdemonstraties?^{3, 4}

Antwoord 2

Mijn ambtsvoorganger heeft naar aanleiding van de eerdere boerenprotesten met uw Kamer van gedachten gewisseld over de handhaving van de rechtsorde tijdens acties door boeren- en klimaatdemonstranten en daarover

¹ Volkskrant, 22 juni 2022 <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/boeren-ontwrichten-deel-van-het-land-politie-grijpt-nauwelijks-in-b9a4ba6c/>

² NOS, 22 juni 2022 <https://nos.nl/artikel/2433646-22-arrestaties-bij-protest-extinction-rebellion-in-hoofdkantoor-belastingdienst>

³ <https://www.partijvoordedieren.nl/vragen/schriftelijke-vragen-wassenberg-aan-de-minister-van-justitie-en-veiligheid-over-disproportioneel-politiegeweld-de-aanhouding-van-een-journalist-en-rechtsongelijkheid-bij-een-demonstratie-van-extinction-rebellion>

⁴ <https://www.partijvoordedieren.nl/vragen/vragen-van-raan-wassenberg-over-de-wijze-waarop-een-vreedzame-demonstratie-op-schiphol-werd-be%C3%ABindigd-en-het-verschil-met-de-boerendemonstraties>

op 5 november 2019 een brief gestuurd⁵. Recenter heeft mijn ambtsvoorganger geantwoord op vergelijkbare Kamervragen.⁶ Aangegeven is steeds dat de verschillende situaties zich slecht laten vergelijken en dat het lokaal gezag afwegingen maakt op basis van de lokale situatie. Dat was ook op 22 juni jl. het geval.

Vraag 3 en 4

Erkent u dat het feit dat de politie niet tegen trekkers op de snelweg is opgewassen ervoor zorgt dat een boerendemonstrant een aanzienlijk kleiner risico loopt belemmerd te worden in zijn demonstratierecht dan een klimaatdemonstrant zonder een trekker als machtsmiddel? Vindt u dat een wenselijke situatie?

Antwoord 3 en 4

Allereerst merk ik op dat het recht om te demonstreren in Nederland een groot goed is. De uitoefening daarvan kan enkel worden beperkt ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer of ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden. Daarin is geen verschil tussen boerendemonstranten en klimaatdemonstranten. Het demonstratierecht biedt evenwel geen vrijbrief voor het plegen van strafbare feiten. Daarbij geldt dat de wet voor iedereen geldt. De wijze waarop wordt gehandhaafd is afhankelijk van de omstandigheden en wordt afgestemd met het bevoegd gezag. De wijze waarop de politie tijdens demonstraties optreedt, wordt bepaald binnen de lokale driehoek. Rondom de recente boerenprotesten heeft ter ondersteuning van het bevoegd gezag bestuurlijke afstemming plaatsgevonden met vertegenwoordigers lokaal bestuur, OM en politie. Daarbij zijn enkele uitgangspunten als advies voor de lokale driehoeken gedeeld met burgemeesters, onder meer dat de overheid zichtbaar en merkbaar optreedt tegen blokkades en andere buitenwettelijke acties. Waar directe handhaving niet mogelijk is wordt ingezet op opsporing en vervolging na de acties. In het geval van het gebruik van landbouwvoertuigen was het met het oog op de veiligheid van medeweggebruikers en politiemedewerkers niet altijd goed mogelijk om ter plaatse handhavend in te grijpen. Dat is in sommige gevallen wel gebeurd bij excessen, zoals blokkades van de snelweg. Daarnaast is en wordt achteraf geverbaliseerd op basis van kentekengegevens en beeldmateriaal. Omdat opgelegde boetes bij de politie niet op doelgroepen worden geregistreerd, is het niet mogelijk om precies na te gaan hoeveel tractorbestuurders een boete hebben ontvangen. Sinds 22 juni 2022 zijn in totaal in ieder geval 700 extra verkeersboetes uitgeschreven voor overtredingen die zijn te relateren aan de boerenprotesten. Het daadwerkelijke aantal ligt mogelijk hoger. Daarnaast zijn de afgelopen periode ruim honderd personen aangehouden vanwege overtredingen en misdrijven die verband houden met de boerenprotesten.

Vraag 5

Erkent u dat het lokale gezag verantwoordelijk is voor het handhaven van de wet, de openbare orde en de veiligheid bij een demonstratie, maar dat het aan u is rechtsongelijkheid bij de handhaving van demonstraties te voorkomen? Zo ja, hoe gaat u dat doen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Het is inderdaad niet aan mij als Minister om in de verantwoordelijkheid van het lokaal gezag te treden. Zoals aangegeven meen ik dat in dezen geen sprake is van rechtsongelijkheid. De wet geldt voor iedereen. Ook bij de demonstraties door boeren is handhavend ingegrepen.

⁵ Kamerstuk 29 279, nr. 547

⁶ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 1094 (zie vraag 17).